

Запорізький філіал Дніпропетровського металургійного інституту 1966–1976 рр.

ІСТОРИЧНА ДОВІДКА

Побудовані Бурштинська, Старобелівська, Ворошиловградська, Київська ТЕЦ. Початок серійного виробництва найбільшого в світі літака „Антей”. Введення в дію Рівненського заводу великого панельного будування. Налагодження виробництва твердих сплавів у Торезі та Світловодську. Початок роботи домен на Череповецькому, Криворізькому, Західносибірському заводах, Нижньотазгільському та Карагандинському комбінатах. Пуск Волзького автомобільного заводу в Тольятті (автомобіль „Жигулі”). Будівництво БАМ. Зародження дисидентського руху (О. Сахаров, О. Солженіцин). Спільний космічний політ і з’єднання кораблів „Союз” (СРСР) та „Аполон” (США).

На основі наказу Міністерства вищої і середньої спеціальної освіти УРСР № 512 від 13 вересня 1965 р. на базі Запорізького вечірнього факультету Дніпропетровського металургійного інституту було організовано Запорізький філіал Дніпропетровського металургійного інституту. Директором філіалу було призначено Ю. М. Потебню, заступником директора з навчальної і наукової роботи В. С. Гавриша, заступником директора з АГР А. Д. Ходєєва.

У 1966 р. у штаті філіалу було 82 викладачі, з них кандидатів технічних наук, доцентів – 35 осіб. У структурі філіалу було три факультети: денний та два вечірніх: металургійний і технологічний, 13 загально-технічних і спеціальних кафедр. У цей час функціонувало 47 лабораторій, креслярний і читацький зали, кабінет марксизму-ленінізму, зал для курсового та дипломного проектування.

З кожним роком зміцнювалася матеріально-технічна база, зростав контингент студентів. У 1970 р. філіал готував інженерів уже з 13 спеціальностей і 20 спеціалізацій. На денному відділенні навчалося 919 студентів, на вечірньому – 1710, заочному – 160. У 1975 р. інженерів готували уже з п’ятнадцяти спеціальностей. Серед них: промислова теплоенергетика, металургія чорних металів (металургія чавуну, металургія сталі, електрометалургія сталі й феросплавів), металургія кольорових металів; теплотехніка і автоматизація металургійних печей; обробка металів тиском, механічне устаткування заводів чорної металургії, механічне устаткування заводів кольорової металургії, напівпровідники і діелектрики (напівпровідникові прилади, мікроелектроніка), автоматизація і комплексна механізація процесу виробництва чорних металів, автоматизація і комплексна механізація процесу виробництва кольорових, рідкісних та радіоактивних металів, хімічна технологія кераміки та вогнетривів, економіка і організація металургійної промисловості, очищення димових викидів металургійних заводів.

За такими спеціальностями, як “Металургія важких, легких та рідкісних кольорових металів”, “Механічне обладнання заводів кольорової металургії”, “Очищення



Запорізький філіал ДМетІ на демонстрації 1 травня, 1968 р. На передньому плані директор ЗФ Ю. М. Потебня, ліворуч: заступник директора з навчальної та наукової роботи В. С. Гавриш, Заступник директора з АГР А. Д. Ходєєв, голова студентської профспілки Г. Фролов, секретар комсомольської організації О. Фурсенко, праворуч – секретар парткому С. О. Пулцев

димових викидів металургійних заводів” підготовка інженерів в Україні велася тільки в Запорізькому філіалі.

Значну допомогу філіал надавав металургійним підприємствам у перепідготовці інженерів з відривом та без відриву від виробництва. За короткий термін перепідготовку пройшли більш ніж півтори тисячі інженерів-металургів заводів “Запоріжсталь”, “Дніпрспецсталь”, феросплавного заводу та ін. Місячну перепідготовку пройшли 970 економістів та інженерно-технічних працівників металургійних підприємств. При цьому головна увага приді-

лялася новій системі планування виробництва.

Продовжувалось удосконалення структури філіалу, відкривались нові кафедри. 1 вересня 1967 р. була заснована кафедра будівельної механіки. Першим завідувачем кафедри був обраний В. С. Гавриш. На кафедрі викладались: теоретична механіка, опір матеріалів, будівельна механіка, статика споруд та металеві конструкції. Цього ж року були організовані: кафедра економіки та організації металургійної промисловості, яку очолив доцент В. Ф. Брагін та кафедра „Напівпровідники та діелектрики”, завідувачем якої було спочатку призначено доцента К. П. Зуєва, а в 1969 р. кафедру очолила доцент О. Д. Баранцева.

Дуже ретельно керівництво філіалу підходило до підбору кадрів. Постійно зростає якісний склад викладачів: у 1975–1976 н.р. викладачів було 132, з них 76 – кандидати наук, доценти.

Основним напрямком діяльності філіалу був навчальний процес. Лекції і практичні заняття в філіалі дедалі переставали бути пасивною формою передачі студентам навчальної інформації.

У 1973 р. відбуваються значні зміни в організації навчального процесу, зокрема в організації самостійної роботи студентів. На початку кожного семестру кафедри складали методичну розробку з курсу, в якій подавався короткий зміст кожної лекції і практичного заняття, використання технічних засобів, вказувалися види самостійної роботи студентів, строки й методи контролю знань. Така методична розробка узгоджувалася з суміжними курсами та забезпечувала таким чином послідовність і спадкоємність подачі навчальної інформації.

Практичні заняття на більшості кафедр стали проводитися з урахуванням нових вимог, із застосуванням прогресивних форм і методів перевірки та самоперевірки

готовності студентів до виконання практикуму, до сприйняття нового обсягу навчальної інформації. Завдання полягало в тому, щоб студент на заняттях виступав у активній ролі та проявляв певну самостійність на базі відповідної теоретичної підготовки. Особливо успішно проводили цю роботу кафедри вищої математики, фізики, хімії, промислової теплоенергетики, будівельної механіки. На цих кафедрах були запрограмовані картки для оперативного контролю знань практично з усіх розділів курсів, а на кафедрі будівельної механіки створена навчальна машина. Для оперативного контролю знань студентів широко використовувалась тодішня техніка, було створено декілька класів на базі малих контролюючих машин типу „Кісі” та „Ластівка”.

Підвищенню ефективності навчального процесу сприяли й інші технічні засоби навчання: навчальне кіно, телебачення, лінгафонні класи, магнітофонні записи лекцій, діапроектори. На кафедрах промислової теплоенергетики, будівельної механіки та інженерної графіки були створені тренажери для навчання студентів. Навчальні кінофільми демонструвалися в спеціалізованому кінозалі на 75 місць, а також у предметній аудиторії кафедри інженерної графіки. Широко застосовувалася система замкнутого телебачення. Для цього конференцзал інституту на 350 місць і деякі лекційні аудиторії були обладнані відповідною телевізійною апаратурою.

Ефективності навчання сприяв і студентський обчислювальний центр, обладнаний ЕОМ “НАІРІ”, “Промінь” та іншими обчислювальними машинами, а також лабораторія настільних електронних машин з 42 обчислювальними машинами різних класів, які допомагали студентам робити розрахунки до курсових і дипломних проектів.

Зі створенням філіалу більше уваги стало приділятися лабораторному практикуму.

Якість підготовки сучасного спеціаліста стало пріоритетним завданням колективу філіалу. Боротьба за високу якість знань майбутніх інженерів велася за трьома основними напрямками: перший – органічне поєднання навчальної та дослідної діяльності студентів, другий – наукова організація самостійної роботи, третій – наступ на психологію “трійочництва”. В результаті покращилась успішність студентів. У 1970–1971 н.р. успішність студентів денного відділення становила 95,4%, а в 1974–1975 н.р. вона досягла 97,1%. Середній бал успішності підвищився за цей період з 3,89 до 4,10; 62% студентів не мали трійок, у тому числі 7 повних академічних груп.

Вдосконалювався порядок підготовки та захист дипломних



Самостійна робота студентів у лабораторії теоретичної механіки та опору матеріалів, 1970 р.

проектів: попередній захист на кафедрах, рецензування дипломних проектів сторонніми організаціями.

Постійно зростала якість дипломних проектів. Процент студентів, які захистили дипломні роботи на “відмінно” і “добре” в 1973 р. сягнув 89,6%.

Значна увага стала приділятися реальному дипломному проектуванню. Реальними вважалися розробки, які впроваджувалися або були заплановані до впровадження у виробництво. Якщо в 1971 р. 25,4%, а в 1973 р. – 36% дипломних проектів були реальними, то в 1977 р. ця цифра зросла до 47,9%.

Значною мірою підвищувалась ефективність методичної роботи. У 1966 р. вперше були засновані навчально-методичні Ради на факультетах. У жовтні 1967 р. замість методичних Рад факультетів були створені Вчені Ради металургійного та технологічного факультетів, на яких вирішували всі питання життя факультетів. До того ж була створена методична комісія при заступнику директора з навчальної роботи, в методичній комісії були організовані підкомісії з окремих циклів суспільних, предметних та технічних дисциплін.



*Випускники-відмінники 1974 року біля прапора ЗФ ДМетІ. Зліва направо:
В. Падалка, В. Стойкович, А. Казачук, Л. Синькова, Н. Пупцева, А. Філатов,
Є. Кабанов, А. Колебанов, С. Левченко, В. Мещеряков*

З 1974 р. у філіалі формується єдиний план організації, аналізу й удосконалення навчально-виховного процесу, який об'єднував роботу навчальної частини, методичної комісії і групи аналізу філіалу. Основною метою такого плану була розробка та втілення системи наукової організації навчального процесу. На основі єдиного плану склалися плани роботи факультетів і кафедр.

З 1970 р. у філіалі працював семінар педагогічної майстерності для молодих викладачів. Засновником цього семінару і першим керівником був заступник директора з навчальної та наукової роботи В. С. Гавриш.

З 1972–1973 н.р. в філіалі почав втілюватися проміжний контроль успішності студентів. У навчальному семестрі кожен студент мав тричі (на 5-му, 10-му і 15-му тижні)

атестуватися викладачами з усіх навчальних дисциплін за п'ятибальною системою. Атестація була підсумком 2-3 опитувань студентів, які проводилися викладачами з усіх видів самостійної та аудиторної роботи, включаючи виконання домашніх завдань, розрахунково-графічних робіт, курсових проектів і лабораторних робіт. Внаслідок чіткої організації навчально-виховного процесу різко зросла кількість студентів, які навчалися без "трійок": у 1971–1975 рр. на денному відділенні зростання в середньому було на 14-18%.

Кафедри, деканати, методичні комісії філіалу проводили цілеспрямовану роботу з науково обґрунтованих витрат часу студентів на всі види самостійних занять: домашні завдання, курсові проекти, відпрацювання конспектів лекцій, поглиблене вивчення розділів дисциплін. Велику роль у систематичному контролі навчального процесу відігравали групи аналізу філіалу і факультетів.

У результаті удосконалення навчально-методичної роботи викладачів підвищувалася якість навчання, зменшувалося відрахування студентів. Наприклад, відрахування студентів з вечірньої та заочної форм навчання в 1974–1975 н.р. зменшилося порівняно з 1971–1972 н.р. у середньому на 3%.

Пріоритетним напрямком діяльності викладачів була і залишається науково-дослідна робота. Обсяг наукових досліджень з 1965 по 1976 рік збільшився з 62 тис. до 1296,4 тис. крб. Кафедри проводили науково-дослідну роботу з найбільш актуальних питань розвитку промисловості Запоріжжя, України, а також інших регіонів СРСР.

Наказом Міністерства вищої та середньої спеціальної освіти УРСР та Міністерства електронної промисловості СРСР у 1975 р. була створена у складі Запорізького філіалу ДМетІ галузева науково-дослідна лабораторія надвисокочастотних інтегральних пристроїв (науковий керівник – доцент О. Д. Баранцева); науково-дослідна лабораторія працювала над дослідженням нових принципів побудови надвисокочастотних приладів та інтегральних схем.

У результаті спільної роботи співробітників кафедри механічного обладнання металургійних заводів із Запорізьким абразивним комбінатом та Запорізьким філіалом НДІОГАЗ була створена пилоочисна установка на Запорізькому абразивному комбінаті, яка демонструвалась на ВДНГ.

У філіалі виконувалася комплексна тема „Вивчення властивостей Білозерських руд і визначення найбільш економічного способу їх використання”.

Велика колективна робота велася за постановою Державного комітету Ради Міністрів СРСР з науки і техніки в галузі вивчення порошкової металургії. У ній брали участь кафедра металургії чавуну, кафедри сталі й теорії металургійних процесів, кафедри фізики, економіки та організації виробництва. Вперше в країні було розроблено технологію промислового виробництва вищих марок залізних порошоків; завдяки цій технології Дніпровський алюмінієвий завод одержав 45 відсотків вищих марок такої продукції, для порівняння в 1965 р. – тільки один процент.

Ефективність наукових досліджень викладачів філіалу постійно зростала. У 1973 р. із 27 закінчених тем з 17 були проведені патентно-інформаційні дослідження, направлено в Державний комітет зі справ винаходів та відкриттів при РМ СРСР 15 заявок на передбачувані винаходи, з яких з 11 отримані позитивні рішення. У 1974 році з 32 закінчених прикладних тем з 24 проведені патентно-інформаційні



Останні настанови парткому викладачеві П. Штаньку – командирю студентського будівельного загону, який направляється до Казахстану

ров, завідувач кафедри вищої математики; О. І. Сапко, завідувач кафедри механічного обладнання; П. Н. Острик, завідувач кафедри теорії металургійних процесів; В. І. Гранковський, завідувач кафедри автоматизації.

Неухильно зростала кількість захисту кандидатських дисертацій: 1971 р. – 4, 1972 р. – 5, 1973 р. – 4, 1974 р. – 5, 1975 р. – 7. У 1974 р. 15 викладачів філіалу працювали над докторськими дисертаціями й понад 40 – над кандидатськими.

За 10 років (1964–1974 рр.) було випущено 3 збірники наукових праць, 8 монографій, 4 брошури, 338 статей, отримано 35 авторських свідоцтв.

До наукової роботи широко залучалися студенти. Науково-дослідна робота студентів стає органічною частиною навчання. Вона перетворилася в потужний фактор виховання студентів у праці, постійному пошуку. У навчальний процес, як повноправний вид занять, була введена НДРС – науково-дослідна робота студентів. Не можна сказати, що до цього студенти не залучались до наукової роботи. Працювали гуртки, студентське наукове товариство, проводився традиційний „Тиждень науки”. І все ж таки наука вважалась долею обраних.

НДРС розвивалася у двох вимірах: як навчально-дослідна і як науково-дослідна

дослідження, направлено в Державний комітет зі справ винаходів та відкриттів при РМ СРСР 28 заявок на передбачувані винаходи, з яких з 24 отримані позитивні рішення.

Через певний час почали виявлятися результати інтенсивної науково-дослідної роботи. З 1966 р. почалися захисти кандидатських дисертацій штатними співробітниками, перші захисти докторських дисертацій.

На час створення філіалу в ВНЗ не було жодного доктора наук, а пізніше докторські дисертації захистили: М. Г. Таму-



Тут студентськими руками буде збудовано спортивний корпус, 1966 рік



“Польовий” телефон...Студентський десант зайняв плацдарм на острові Хортиця

робота, пов'язана з науковими напрямками кафедр. Навчально-дослідну роботу планували й організовували деканат і кафедри в години, передбачені розкладом. Різноманітні форми науково-дослідної роботи студентів, що проводилися у вільний від навчання час (дослідні розділи дипломного проектування, курсові дослідні роботи, наукові реферати, робота в студентських наукових гуртках та

семінарах) при кафедрах давно зарекомендували себе позитивно та стали звичними на більшості кафедр. До навчального процесу на старших курсах було введено курс „Основи наукових досліджень” в обсязі 28 лекційних годин, виділено день для занять студентів наукою на кафедрах.

У 1973–1975 рр. на всіх випускових кафедрах були організовані обов'язкові студентські наукові семінари, які проводились не менше двох разів на місяць згідно з розкладом. На семінарах обговорювались результати науково-дослідних робіт студентів. Студенти молодших курсів теж брали участь у НДРС. Так, наприклад, при вивченні дисципліни „Опір матеріалів” студенти залучалися до наукових досліджень з перших тем. Кожний студент отримував індивідуальне завдання, самостійно проводив лабораторні дослідження. Потім дослідник писав реферат, з ним ознайомлюв інших на двогодинному семінарі. Таким чином, у всіх було повне уявлення з цього питання. Лабораторна робота стала по суті маленьким науковим експериментом.

Практика засвідчила, що студенти, які займалися дослідженнями, мали більш глибокі знання з загальнонаукових і спеціальних дисциплін, були краще пристосовані до виробничої діяльності.

Кількість студентських наукових робіт у всесоюзних, республіканських, обласних конкурсах з кожним роком збільшувалася, зростала їх якість. Тільки за 1972–1975 рр. філіал подав 309 робіт і отримав 61 диплом на цих конкурсах.

Привсіх цих здобутках у навчальному процесі та науково-дослідній роботі особливу увагу дирекція та особисто директор



Студентський будівельний загін на спорудженні літнього корпусу на о. Хортиця



Будівництво лабораторного корпусу по вул. 40-річчя Радянської України. Студентський будівельний загін уточнює завдання

філіалу Ю. М. Потебня приділяли створенню розвиненої навчально-лабораторної, науково-дослідної та побутової бази ВНЗ. На цьому шляху було чимало труднощів з фінансуванням, із залученням будівельних організацій. Та незважаючи на це, вже до 1964 р. були капітально відремонтовані два головних навчальних корпуси по вулиці Трегубенко та Добролюбова, закінчена реконструкція головного входу до навчального корпусу філіалу. У 1967 р. розпочалась велика

робота з спорудження навчального корпусу площею 10 тис. кв. м по вулиці 40-річчя Радянської України. У цей же час починається інтенсивне освоєння ділянки землі на о. Хортиця, яку було виділено філіалу керівництвом області для будівництва спортивно-оздоровчого комплексу, закладається фундамент багатопверхового студентського гуртожитку.

Юрій Михайлович Потебня був талановитим організатором, користувався повагою у керівництва міста та області. За короткий час він зумів привернути до будівництва ВНЗ увагу органів влади та керівників провідних підприємств міста.

Разом з тим, у реконструкції та будівництві об'єктів тією чи іншою мірою брали участь майже всі викладачі, співробітники філіалу та студентство. Починаючи з другої половини 1960-х рр. у країні поширюється рух студентських будівельних загонів та третіх трудових студентських семестрів. Практично не було жодного студента, який би не зробив свій трудовий внесок у ту чи іншу справу. Щоліта, починаючи з 1965 р., філіал формував кілька студентських загонів, які працювали в Казахстані, Тюмені та на будовах Запорізької області.

Як тоді відзначалося, одним з кращих будівельних загонів області



Завершується будівництво санаторію-профілакторію на о. Хортиця, 1972 р.



У затишних кімнатах студентського санаторію-профілакторію, 1970-ті рр.

був загін Запорізького філіалу (командир – П. Штанько, комісар – В. Голубєв), який працював у Кустанайській області Казахстану. За один виїзд впродовж 62 днів студенти цього загону практично повністю побудували середню школу на 360 місць.

Важливу роботу виконували студентські будівельні загопи на новобудовах філіалу. В 1966 р. на о. Хортиця висадився студентський десант. На місці дислокації було встановлено телефон з підписом „Зв’язок з Великою Землею”. Таким чином, студенти-

будівельники мали можливість спілкуватися з рідними та друзями.

У 1967 р. будівельний загін „Металург - 67” уклав перші кілометри дороги до студентського спортивно-оздоровчого комплексу на о. Хортиця, який був названий „Студентська Січ”. Інтенсивно працювали й інші будівельні загопи. Вже влітку 1970 р. було урочисто відзначено закінчення на о. Хортиця будівництва літнього спального корпусу та їдальні.

На черзі було спорудження санаторію-профілакторію на 100 місць. У 1972 р. він був уведений в експлуатацію. Ця красива споруда біля самого урвища р. Старий Дніпро. Санаторій-профілакторій неодноразово відзначався як кращий профілактично-лікувальний центр ВНЗ України. Свої позиції він не здає й тепер.

У 1973 р. було розпочато та в 1975 р. закінчено будівництво дев’ятиповерхового гуртожитку № 1 на 640 місць по вулиці Добролюбова. Це один з найкращих студентських гуртожитків серед гуртожитків вищих навчальних закладів області. Всі кімнати оснащені сучасними меблями. У кожній квартирі кухня має 2 газові плити, холодильники та гарнітури столових меблів. На першому поверсі розташовувались побутові приміщення, буфет на 36 місць. На одного мешканця припадало 6,07 кв.м. житлової площі.



Генерал-лейтенант Русіянов серед викладачів і студентів ЗФ ДМетІ, 1973 рік

Студентський рух, ентузіазм молоді не залишались поза увагою влади та керівництва. Президія Верховної Ради СРСР нагородила медаллю “За трудову доблесть” активного учасника студентських будівельних загонів студента Запорізького філіалу ДМетІ О. Ф. Листопада, медаллю „За трудовое отличие” – О. А. Козуба. Сотні студентів, учасників будівельних загонів були премійовані, нагороджені Почесними грамотами та внесені до Книги пошани ВНЗ.

Кращі традиції будівельних загонів філіалу були збережені і в подальші роки. Варто зауважити, що помічником Ю. М. Потєбні з будівництва, незмінним „пропрабом” усіх новобудов ВНЗ був викладач нарисної геометрії Я. Ф. Чельцов. Значну частину свого часу він проводив саме на будівництві. Він зміг згуртувати студентську молодь будівельних загонів, заохочував її до виконання складних будівельних завдань.

Так створювалась навчальна, спортивна, побутова матеріально-технічна база, інфраструктура для відпочинку викладачів та студентів Запорізького філіалу ДМетІ.

У 1975–1976 н.р. філіал мав три навчальні корпуси з корисною площею 18144 кв.м, гуртожиток на 640 місць, їдальню на 150 відвідувачів, три буфети на 138 відвідувачів. Загальна площа на одного студента денного відділення складала 20,5 кв.м. У трьох навчально-лабораторних корпусах філіалу були розташовані 102 навчальні лабораторії з сучасними приладами та устаткуванням, музей В. І. Леніна, кабінет марксизму-ленінізму, кабінет цивільної оборони, бібліотека з двома читальними залами (студентський – на 124 місця, і викладацький – на 30 місць), спортивний зал площею 270 кв.м, актовий зал на 550 місць, два лінгафонних кабінети на 35 місць, два зали для креслення на 260 місць та ін.

Крім ефективного трудового виховання на базі студентських будівельних загонів та третіх трудових семестрів належна увага приділялась патріотичному, в тому числі військово-патріотичному, фізичному вихованню та спорту. Спортивне життя ВНЗ було завжди в центрі уваги керівництва і колективу філіалу. Велику увагу розвитку фізичної культури і спорту приділяв особисто директор філіалу Ю. М. Потєбня, а також перші завідувачі кафедри І. Н. Меліксетян та О. В. Манойленко.

Команда гандболістів інституту була однією з кращих у країні. Добре відомі й гімнасти, гребці, волейбольна команда, секція велоспорту, фехтувальники, спортсмени-підводники. Ось літопис їх перемог.

1967 рік. Команди інституту виграли першість обласної ради ДСТ „Буревісник” зі спортивної гімнастики і велоспорту. Чоловіча і жіноча волейбольні команди вибороли кубки міста в змаганнях, присвячених Дню Радянської Армії і 8-го березня.

1968 рік. Чоловіча й жіноча волейбольні команди зайняли першість серед ВНЗ області. Гандболісти вийшли на перше місце серед юніорів ДСТ „Буревісник” і виграли зональну першість Української ради. З греблі на байдарках і каное команди зайняли перше місце в Запоріжжі та друге – в області.

1969 рік. Гандбольна чоловіча команда виграла першість УРСР, Центральної і Української рад ДСТ „Буревісник”, першість СРСР серед юніорів, перемогла в міжнародній зустрічі ЗФ ДМетІ – ФРН. Вона ж завоювала право брати участь у вищій лізі першості СРСР у класі „А”. На спартакіаді обласної ради профспілок з греблі на байдарках і каное наші гребці завоювали друге місце.

1970 рік. Чоловіча волейбольна команда посіла перше місце на чемпіонаті міста. Перше місце вибороли спортсмени інституту в обласних змаганнях зі швидкісного підводного плавання. Ю. Насекан, студент групи МЦ-66-2д, став переможцем Української універсиади та посів третє місце на універсиаді СРСР з веслування на байдарках. Гандболісти-чоловіки виграли кубок міста, посіли третє місце на Всесоюзній універсиаді, стали чемпіонами універсиади УРСР.

До складу збірної команди країни з гандболу ввійшли студенти Ю. Чурсін, О. Тищенко, М. Іщенко.

Успіхи інститутських гандболістів нерозривно пов'язані з ім'ям їх незмінного наставника, заслуженого тренера УРСР С. І. Полонського. З 1966 р. майстер спорту, колишній гравець команди вищої ліги „Запоріжалюмінбуду”, він прийшов працювати до інституту, зібрав любителів мужньої гри, з властивим йому ентузіазмом навчав хлопців секретам майстерності. У першому складі команди були такі гравці: В. Чесноков, О. Резанов, Г. Щульга, Б. Горелик, Ю. Лагутін, А. Артамонов, Л. Меренков, В. Шкарлат, В. Павелко, М. Томін, М. Іщенко, О. Тищенко, Ю. Чурсін. У 1968 р. вони здобули право виступати у вищій лізі чемпіонату країни, і відтоді постійно були в групі сильніших. Тричі команда інституту була бронзовим призером чемпіонату країни, один раз – срібним. Збірна республіки, створена на базі запорізької команди, двічі, у 1971 і 1975 рр., була другою на V і VI Спартакіадах народів СРСР.

У 1971 р. О. Тищенко, Ю. Чурсін, М. Іщенко, А. Артамонов у складі збірної ВНЗ країни стали чемпіонами світу серед студентів.

Резанов О., Лагутін Ю., Іщенко М., Кушнирюк С., Лутаєва В. в складі збірної команди СРСР з гандболу готувалися до Олімпійських ігор. До речі, двометровий велетень С. Кушнирюк, під час вступу до ВНЗ в 1973 р., майже не вмів грати у гандбол, він був баскетболістом. Якось на тренуванні його побачив С. І. Полонський і запросив до команди. Здібний юнак швидко засвоїв премудрощі нової для нього гри та пройшов шлях від новачка до заслуженого майстра спорту, Олімпійського чемпіона.

Перемоги чоловічої команди сприяли популяризації гандболу й серед дівчат. У 1972 р. тренер Запорізької ДЮСШ № 3 Л. А. Ратнер на громадських засадах почав тренувати жіночу збірну інституту. Під його керівництвом дівчата повторили шлях своїх колег-хлопців. У 1975 р. жіноча команда інституту вже була у вищій лізі. І хоча перших місць дівчата тоді ще не зайняли, за віком це була наймолодша команда у групі сильніших. Особливі надії подавали спортсменки І. Перепада, В. Столярова, Л. Зайковська, В. Березіна, які вже тоді грали за другу збірну країни.

У 1975 р. у філіалі розвивалися 12 видів спорту: волейбол, баскетбол, гандбол, легка атлетика, гімнастика спортивна, гребля на байдарках та каное, альпінізм, туризм, футбол, настільний теніс, шахи, плавання. Для викладачів та співробітників були організовані секції з настільного тенісу, волейболу та групи здоров'я.

Колектив філіалу переміг у огляді-конкурсі з освоєння комплексу ГПО (“Готовий до праці й оборони”) серед ВНЗ УРСР, за що був нагороджений Грамотою Української Ради ДСТ „Буревісник”. Лише в 1971–1975 рр. було підготовлено: майстрів спорту міжнародного класу – 5, майстрів спорту СРСР – 10, кандидатів у майстри спорту СРСР і першорозрядників – 103,



*Навчально-лабораторний корпус по вул. 40-річчя
Радянської України*

спортсменів масових розрядів – 725, значківців ГПО - 1286, інструкторів волонтерів - 822, суддів з спорту – 274.

Чоловіча команда з гандболу виборола бронзові медалі на чемпіонаті СРСР і звання чемпіонів VI літньої спартакіади УРСР. Як базова команда збірної УРСР, здобула срібні медалі на Спартакіаді Народів СРСР. Жіноча команда з гандболу стала чемпіоном ЦР ДСТ „Буревісник”, чемпіоном УРСР та бронзовим призером спартакіади УРСР.

Спортсмени філіалу посіли перше загальнокомандне місце на спартакіаді ВНЗ МВССО УРСР у III групі.

Загалом у 1966–1976 рр. у Запорізькому філіалі ДМетбула створена сучасна матеріально-технічна база, зміцнився кадровий склад, зросла кількість студентів різних форм навчання, постійно удосконалювалась навчальна, наукова, виховна та спортивна робота, збільшився випуск спеціалістів для народного господарства.



Літній спортивний майданчик на о. Хортиця